

Міністерство освіти і науки України
Державний торговельно-економічний університет
Вінницький торговельно-економічний інститут
Кафедра економіки та міжнародних відносин

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

Напрями підвищення рівня зайнятості населення в умовах воєнного стану
(за матеріалами Державної служби зайнятості мінсоцполітики України
Вінницький обласний центр зайнятості, м. Вінниця)

Здобувача вищої освіти
освітнього ступеня «бакалавр»
4 курсу, групи СЗ-41д
спеціальності 232 «Соціальне
забезпечення»
ОП «Соціальне забезпечення»
денної форми навчання

Анастасія ДІДОРЕНКО

Науковий керівник
доктор економічних наук,
доцент

Лілія МАРТИНОВА

Гарант освітньої програми
доктор економічних наук,
доцент

Лілія МАРТИНОВА

Вінниця 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РІВНЯ ЗАЙНЯТОСТІ	6
1.1. Сутність рівня зайнятості населення в умовах воєнного стану	6
1.2. Рівень зайнятості населення в Україні в умовах воєнного стану.	11
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ВІННИЦЬКОГО ОБЛАСНОГО ЦЕНТРУ ЗАЙНЯТОСТІ	16
2.1. Характеристика діяльності Вінницького обласного центру зайнятості	16
2.2. Аналіз надання послуг безробітним та вимушено переміщених осіб Вінницьким обласним центром зайнятості	19
РОЗДІЛ 3. ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕХАНІЗМ УДОСКОНАЛЕННЯ РОБОТИ СИСТЕМИ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	28
3.1. Шляхи вдосконалення напрямків діяльності Вінницького обласного центру зайнятості	28
3.2. Оцінка ефективності запропонованих заходів покращення діяльності Вінницького обласного центру зайнятості	32
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	35
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	37
ДОДАТКИ	42

ВСТУП

Підвищення рівня зайнятості в Україні умовах воєнного стану є дуже актуальною з огляду на виклики та невизначеності, які виникають у такий період. Воєнний стан часто призводить до порушення економічної діяльності, що у свою чергу, може призвести до підвищення рівня безробіття та фінансових труднощів для окремих осіб і сімей. Під час воєнного стану уряд може вводити обмеження на певні галузі, обмежувати мобільність і подорожі, а також вживати інших заходів, які можуть вплинути на ринок праці. Тому в цей період важливо розробити стратегії підтримки зайнятості та створення робочих місць. Покращення можливостей працевлаштування та підтримка економічного зростання під час воєнного стану має важливе значення для того, щоб люди мали засоби для забезпечення себе та своїх сімей, а також для запобігання соціальному заворушенню та нестабільності. Тому тема підвищення рівня зайнятості населення України в умовах воєнного стану є дуже актуальною та заслуговує на увагу та дії з боку уряду та інших зацікавлених сторін.

Існує ряд публікацій (Бортнік С., Грідін О, Перегудова Т,) та досліджень (МОП, Інститут економічних досліджень та політичних консультацій тощо), які розглядають питання підвищення рівня зайнятості населення України в умовах воєнного стану, наслідки війни в Україні для національного ринку праці та напрями підтримки зайнятості.

Дослідження рекомендують низку заходів, включаючи інвестиції в інфраструктуру та проекти зі створення робочих місць, підтримку підприємств та самозайнятості, а також цільові заходи для підтримки вразливих груп населення.

Проте необхідні подальші дослідження, щоб краще зрозуміти конкретні виклики та можливості працевлаштування під час воєнного стану, а також найефективнішу політику та заходи для підтримки створення робочих місць та економічного зростання. Це може включати більш глибокі дослідження

ситуації на ринку праці під час воєнного стану, а також оцінку конкретних стратегій і заходів, спрямованих на покращення результатів зайнятості.

Метою дослідження є аналіз та дослідження напрямів підвищення рівня зайнятості населення в умовах воєнного стану.

Для досягнення визначеної мети в ході виконання кваліфікаційної роботи необхідно було вирішити наступні завдання:

- вивчити рівень зайнятості населення в умовах воєнного стану;
- дослідити рівень зайнятості населення в Україні в умовах воєнного стану;
- охарактеризувати діяльність Вінницького обласного центру зайнятості;
- проаналізувати надання послуг безробітним та вимушено переміщених осіб Вінницьким обласним центром зайнятості;
- дослідити шляхи вдосконалення напрямів діяльності Вінницького обласного центру зайнятості;
- оцінити ефективність запропонованих заходів покращення діяльності Вінницького обласного центру зайнятості.

Об'єктом дослідження є рівень зайнятості в Україні під час воєнного стану.

Предметом дослідження є технології підвищення рівня зайнятості населення України в умовах воєнного стану

Інформаційною базою кваліфікаційної роботи становили: законодавчі та нормативно-правові акти з економічних питань, статистичні, адміністративні та облікові дані, а також матеріали конференцій.

Методи дослідження, на яких ґрунтується кваліфікаційна робота, включають філософські, загальнонаукові та спеціальні наукові підходи, які забезпечують об'єктивний та всебічний аналіз предмета дослідження. Філософські підходи дозволили розглянути поняття рівня зайнятості населення. При визначенні ключових термінів (рівень зайнятості, безробіття) використовувалися категорії та методи формальної логіки (поняття, визначення, аналіз).

Результати дослідження було використано під час XIII Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми ефективного соціально-економічного розвитку України: пошук молодих» (стаття «Надання соціальних послуг безробітним в умовах воєнного стану»); проходження практики в Вінницькому обласному центрі зайнятості.

Робота складається з вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи викладено на 42 сторінках, список використаних джерел складається з 46 найменувань, робота містить 8 рисунків, 3 таблиці.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РІВНЯ ЗАЙНЯТОСТІ

1.1. Сутність рівня зайнятості населення в умовах воєнного стану

Російська агресія в Україні призвела до серйозної гуманітарної кризи і найбільшого масового переміщення населення з часів Другої світової війни. Починаючи з 24 лютого 2022 року, понад 5,23 мільйона людей були примушені покинути свої домівки через бойові дії і шукати притулок у сусідніх країнах, таких як Польща, Румунія, Молдова, Угорщина та Словаччина. Значна кількість біженців, більше 1,48 мільйонів, також змушена була емігрувати в інші країни [41].

Внаслідок війни, приблизно 7,7 млн людей стали внутрішньо переміщеними (станом на 17 квітня 2022 року). Загалом, оцінки свідчать, що до 70% населення України може постраждати від бойових дій. Вторгнення вже сильно вдарило по українській економіці. У багатьох районах країни економічна активність припинилася через руйнування інфраструктури та закриття підприємств. За попередніми оцінками, близько 50% підприємств припинили свою роботу, що призвело до пошкодження або знищення інфраструктури, будівель, доріг, мостів, лікарень, шкіл та інших активів на суму від 606 до 100 мільярдів доларів протягом першого місяця конфлікту. Експорт зерна також зазнав втрат через закриття українських портів у Чорному морі, що призвело до зменшення обсягів.

Населення країни зменшилося майже на 90%, а загальний обсяг експорту зменшився наполовину. Ці серйозні економічні наслідки очікуються, що значно скоротять ВВП України в 2022 році, хоча оцінки в цьому питанні розбіжні. У березні 2022 року МВФ оцінював втрати у 25-35%, тоді як Світовий банк прогнозував зменшення ВВП на 45% у 2022 році. У разі подовження та посилення кризи, 90% населення може опинитися в ризику бідності, а Україна може втратити 18 років соціально-економічних досягнень,

які були досягнуті до 2010 року. Можливе відновлення рівня бідності на рівні, що був зафіксований у 2004 році.

У листопаді 2022 року було зазначено, що бойові дії тривають там, де були зайняті 10 мільйонів працівників. Щонайменше 5 мільйонів людей втратили роботу. З цього можна зробити висновок, що і рівень зайнятості населення дуже змінився [42].

Під зайнятістю ми розуміємо відношення кількості населення віком 15 років і старше, яке зайняте на постійній основі, до загальної чисельності населення відповідного віку або відповідної соціально-демографічної групи.

Зайнятість означає виконання праці з метою отримання оплати або прибутку. Зайнятими вважаються особи віком 15 років і старше, які протягом тижня займалися будь-якою діяльністю, пов'язаною з виробництвом товарів або наданням послуг, і отримували за це оплату.

При порівнянні економічно активного населення у 2019 та 2021 роках бачимо, що у 2019 році воно становило 17 381,8 тис. осіб, а у 2021 році - 16 668,8 тис. осіб.

Однак, відповісти на питання щодо кількості економічно активного населення в Україні у 2022 році досить складно, оскільки жоден державний орган не володіє точною інформацією про кількість українців, які залишилися в країні. Після 24 лютого 2022 року Держстат не проводив жодних досліджень на цю тему. За даними ООН, після початку великої війни з України виїхали приблизно 13 мільйонів людей, 8,12 мільйона повернулися, а 4,77 мільйона отримали статус тимчасового захисту в країнах Європейського союзу [31].

Під рівнем зайнятості населення України в умовах воєнного стану розуміють відсоток населення працездатного віку, зайнятого в період військового контролю чи надзвичайного стану. Воєнний стан зазвичай характеризується обмеженнями мобільності, комендантською годиною та іншими заходами, які можуть мати значний вплив на ринок праці та можливості працевлаштування.

Це може призвести до скорочення кількості доступних робочих місць і зростання рівня безробіття, що може мати далекосяжні економічні та соціальні наслідки.

Тому рівень зайнятості населення України в умовах воєнного стану є критично важливим показником добробуту населення та стабільності економіки. Важливо відстежувати та розглядати зміни в рівні зайнятості населення протягом цього періоду, щоб розуміти рівень забезпеченості населення з метою запобігання соціальному заворушенню та нестабільності.

Щодо рівня зайнятості населення України в умовах воєнного стану серед дослідників існують різні думки.

Згідно зі звітом Міжнародної організації праці 2014 року (МОП) під назвою «Політика щодо зайнятості та ринку праці в Україні під час та після конфлікту на сході України», можемо зазначити, що він мав значний вплив на ринок праці, що призвело до скорочення у можливостях працевлаштування, особливо в районах, уражених конфліктом [23].

Відповідно до аналітичних записок МОП 2022 року, економічні збурення, значний потік біженців і значне внутрішнє переміщення населення призвели до значних втрат робочих місць і доходів. Однак точно оцінити кількість втрачених робочих місць дуже складно через обмежену наявність даних та швидку зміну обставин, що впливають на Україну. За попередніми оцінками МОП, у період активної фази конфлікту в Україні, кількість робочих місць скоротилася приблизно на 30% порівняно з попереднім періодом (рисунок 1), що відповідає втраті 4,8 мільйона робочих місць. Припинення бойових дій негайно могло б сприяти швидкому відновленню 3,4 мільйона робочих місць і зниженню загальних втрат до 8,9%. У разі подальшої ескалації конфлікту, втрати в сфері зайнятості збільшилися б до 7 мільйонів робочих місць, або 43,5%.¹⁸

Рис. 1.1 Втрати робочих місць в Україні (%), зміни порівняно з періодом до конфлікту) Джерело: [10]

Дослідження під назвою «Економічні наслідки військових конфліктів та їх вплив на зайнятість: дані з України» Інституту економічних досліджень та політичних консультацій показує, що як і під час кризи 2009 року, у 2014 році компанії старалися уникати звільнень своїх працівників, віддаючи перевагу переходу на неповний робочий день. У 2014 році середня частка працівників зайнятих неповним робочим днем зросла з 7,9% в 2013 році до 9,9% (що становить 89 000 працівників). Промисловість та транспорт були двома секторами з найвищою часткою працівників, що працюють неповний робочий тиждень (відповідно 18,7% та 19,9%). У промисловості особливо постраждали працівники підприємств, що виробляють електричне обладнання (59,2% працівників працювали неповний робочий тиждень у 2014 році) та автомобілі (52,7% працівників працювали неповний робочий тиждень). Це стало результатом зменшення виробництва та вже високого рівня часткової зайнятості у 2013 році (відповідно 37,4% та 39,3%). У 2014 році середня кількість працівників, які були у відпустках без збереження заробітної плати, зменшилася на 7 000. Зокрема, кількість працівників на неоплачуваних відпустках зменшилася на 9 500 людей у промисловості і на 5 300 у будівництві. Ймовірно, працівники, які перебували на неоплачуваних відпустках у 2013 році, були звільнені з роботи у 2014 році через погіршення бізнес-перспектив.

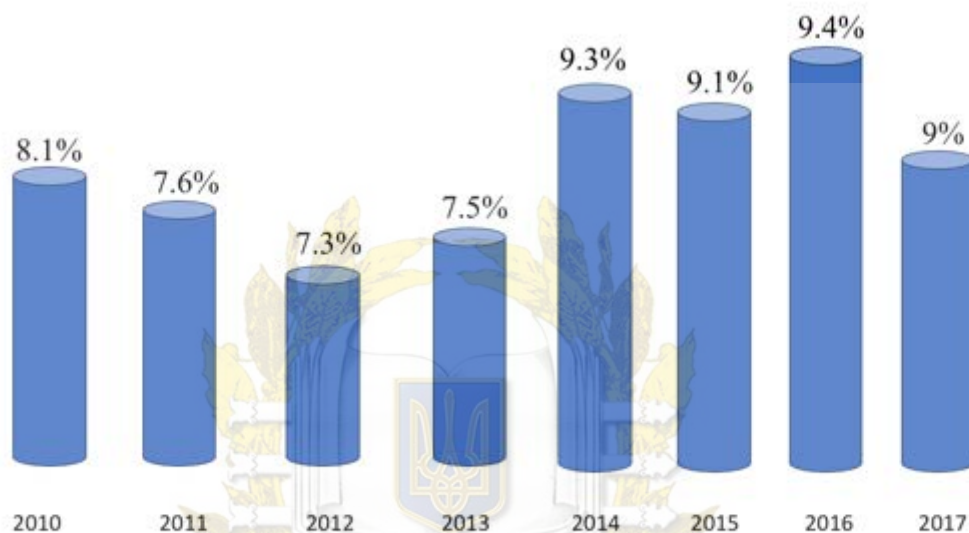

Рис. 1.2 .Рівень безробіття під час конфлікту на Сході України

Джерело: розроблено автором на основі[19]

Згідно з економічними підсумками 2022 року, що були опубліковані Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій, повномасштабна війна суттєво негативно вплинула на соціальну сферу. За різними оцінками, приблизно 7 мільйонів українців шукали притулку за кордоном, а кількість внутрішньо переміщених осіб сягнула майже 5 мільйонів. Внаслідок цього, на ринку праці були проблеми з недостатнім числом працівників, хоча загальний попит на робочі місця був значно вищим за кількість вакансій. У зв'язку з повномасштабною війною, рівень безробіття, за методологією Міжнародної організації праці (МОП), за оцінкою Національного банку України зріс до 30%. Проте, кількість офіційно зареєстрованих безробітних залишилась на приблизно тому ж рівні, що й у 2021 році. У вересні, однак, було прийнято рішення скоротити період виплат по безробіттю до 90 днів, ймовірно, через обмеженість фінансування таких виплат. За іншу концепцію, уряд запровадив «Армію відновлення» з метою розширення використання громадських робіт [21].

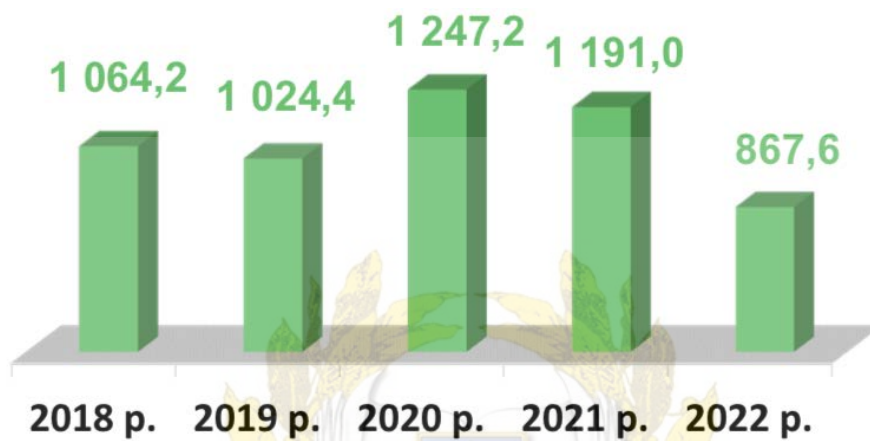

Рис. 1.3. Рівень безробіття 2018 - 2022 рр. Джерело: [12]

Загалом ці дослідження свідчать про те, що рівень зайнятості населення України в умовах воєнного стану є складним питанням, яке потребує скоординованої політики та втручання. Дослідження підкреслюють негативний вплив війни на рівень зайнятості та рекомендують політику для пом'якшення цього впливу та сприяння створенню робочих місць.

1.2. Рівень зайнятості населення в Україні в умовах воєнного стану

Україна зіткнулася з декількома факторами, які негативно впливають на рівень зайнятості населення. Основні проблеми, що вплинули на зайнятість в країні, включають:

1. Конфлікт на Сході України у 2014 році, одним з основних способів, яким конфлікт на сході України вплинув на рівень зайнятості населення, є так зване «економічне занепадання» в окремих районах та містах, що перебувають у зоні конфлікту.

2. Пандемія COVID-19, введені обмежувальні заходи, такі як карантинні заходи та обмеження переміщення, спричинили зупинку багатьох галузей економіки. Багато підприємств змушені були припинити діяльність або зменшити масштаби виробництва, що призвело до масових втрат робочих місць.

3. Повномасштабна війна в Україні, бойові дії призвели до знищення та пошкодження багатьох підприємств, заводів, інфраструктури та інших об'єктів, що призводить до значних втрат робочих місць. Багато підприємств змушені були припинити діяльність або перенести її в інші райони, що викликало масове безробіття серед населення. Україна проходить через складні економічні періоди, зокрема фінансову кризу через війну. Ці події призводять до зниження інвестицій, зростання безробіття і скорочення багатьох підприємств. Нестабільна економіка ускладнює створення нових робочих місць і збільшує ризик втрати роботи для населення. Також країна стикається зі складними демографічними проблемами, зокрема зменшенням населення і старінням населення. Зменшення робочої сили і зростання пенсійного віку можуть впливати на доступність робочих місць і конкуренцію на ринку праці. Через великий відсоток міграції населення в тому числі і за кордон у деяких галузях може відчуватися нестача кваліфікованої робочої сили, оскільки багато висококваліфікованих працівників залишили країну через бойові дії. (дивись таблицю 1.1)

Таблиця 1.1 - Розрахункові характеристики ринку праці українських біженців [10]

Рід занять (рівень кваліфікації) – основна робота	Розподіл(%)	Освіта (загальний рівень)	Розподіл (%)
Рівень кваліфікації 1 (низький)	15,5	Базовий	15,3
Рівень кваліфікації 2 (середній)	35,5	Проміжний	18,5
Рівні кваліфікації 3 і 4 (високі)	49,0	Підвищений	66,2
Разом	100	Разом	100

Отже, ми можемо спостерігати, що досить великий відсоток людей, які виїхали з України мають високий рівень освіти та кваліфікації.

Розглянемо детальніше пункти, які вплинули на рівень зайнятості населення в Україні.

Пандемія COVID-19 суттєво вплинула на ринок праці в Україні. У 2020 році ВВП країни впав на 4,4%, що призвело до втрати робочих місць і скорочення робочого часу.

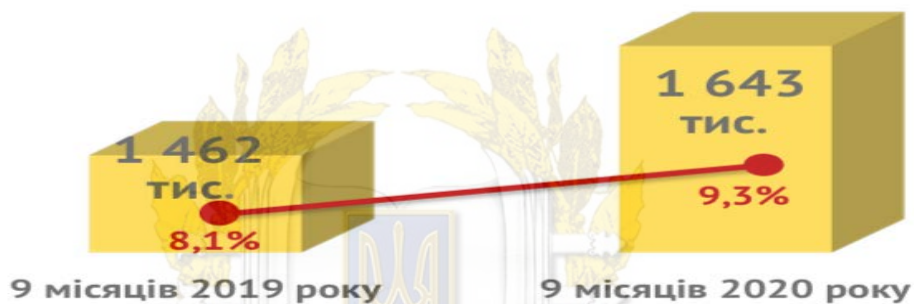

Рис. 1.4. Динаміка змін у зайнятості населення у 2019 - 2020 рр. Джерело: [20]

Однак у 2021 році економіка відновилася, темпи зростання склали 5,5%.

Рис. 1.5. Кількість зайнятого населення у 2021 р. Джерело: [20]

Незважаючи на відновлення, ринок праці продовжував стикатися з проблемами, пов'язаними з постійною неповною зайнятістю та низькою продуктивністю праці.

Неповна зайнятість, тобто ситуація, коли працівники найняті, але працюють менше годин, ніж вони хотіли б, або працюють на роботах, які не відповідають їхнім навичкам і кваліфікації, залишається серйозною проблемою в Україні.

У 2022 році рівень неповної зайнятості становив 13,7%, що на 0,7% більше, ніж у попередньому році.

За даними Державної служби статистики України, рівень безробіття в країні у 2022 році становив 8,1%, що є незначним зростанням порівняно з показником попереднього року (7,8%). Кількість безробітних в Україні у 2022 році становила 1,6 млн осіб, що на 200 тис. більше, ніж у 2021 році. Рівень зайнятості в Україні у 2022 році становив 55,2%, частка робочої сили – 62,8% [19].

Аналізуючи, як покращити рівень зайнятості населення в Україні в умовах воєнного стану, бачимо що ситуація може мати як позитивний, так і негативний вплив на зайнятість.

З одного боку, уряд може збільшити витрати на оборону та безпеку, що може створити робочі місця в цих секторах. З іншого боку, уряд також може накласти обмеження на певні галузі чи види діяльності, що може призвести до втрати робочих місць.

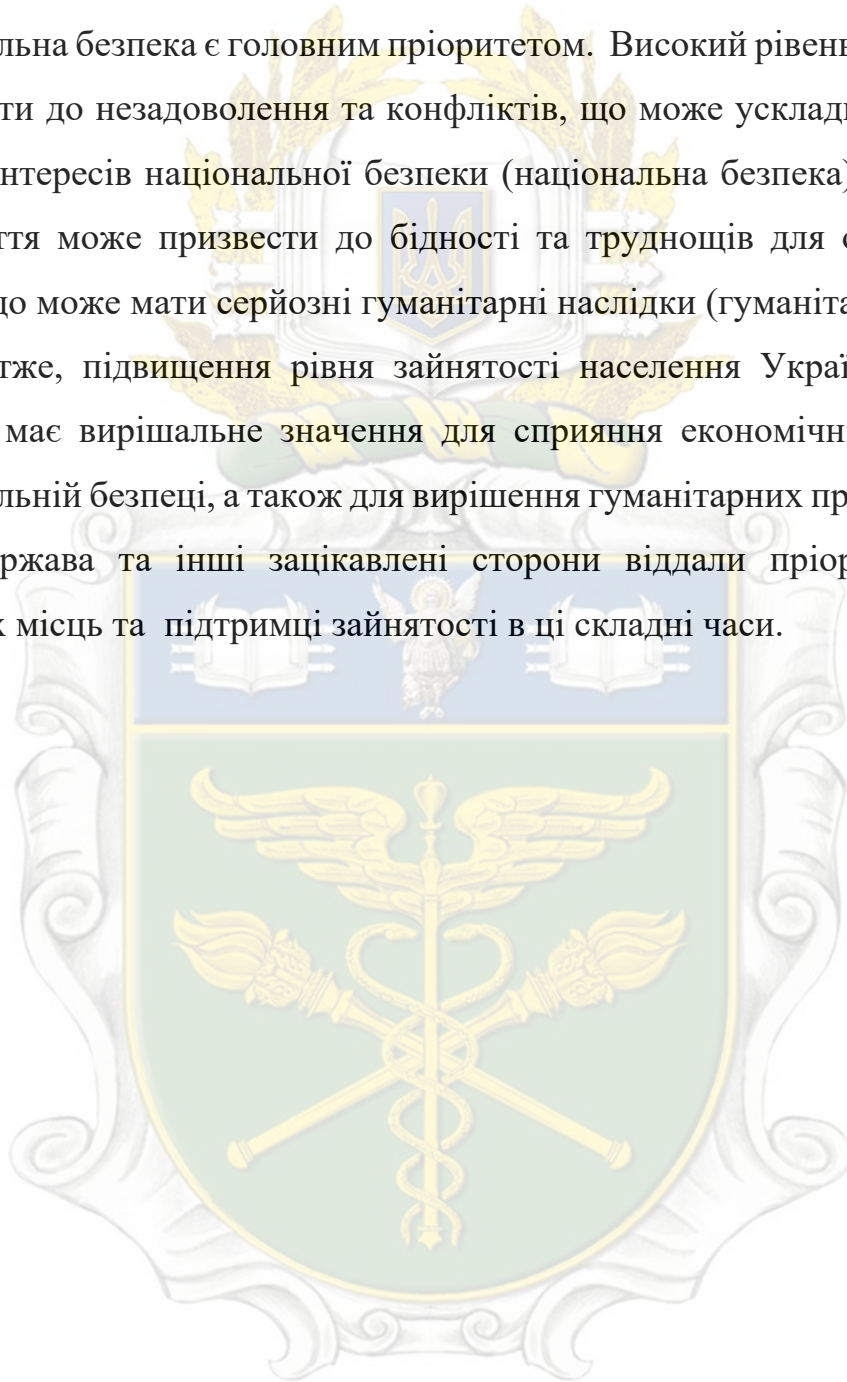
Крім того, воєнний стан також може мати ширші наслідки для економіки в цілому, що може опосередковано вплинути на зайнятість. Наприклад, запровадження воєнного стану призводить до перебоїв у торгівлі, інвестиціях та інших видах економічної діяльності, що у свою чергу, призводить до економічного спаду та безробіття.

Загалом, хоча концепція зміни рівня зайнятості населення в Україні в умовах воєнного стану може здаватися прямолінійною, реальність, ймовірно, буде складною та багатогранною, що залежатиме від широкого кола факторів, у тому числі від характеру та тривалості воєнного стану, економічної політики уряду та загального стану економіки.

Працювати над підвищенням рівня зайнятості населення України у військових умовах необхідно з кількох причин: збільшення зайнятості допомагає стабілізувати економіку шляхом зменшення бідності та збільшення споживання, що може призвести до підвищення економічної активності та зростання (економічна стабільність); високий рівень безробіття може

призвести до соціальних заворушень і нестабільності, що може підірвати безпеку та загрожувати добробуту населення, збільшуючи можливості працевлаштування, уряд може сприяти соціальній стабільності та зменшити ризик заворушень і конфліктів (соціальна стабільність); у військових умовах національна безпека є головним пріоритетом. Високий рівень безробіття може призвести до незадоволення та конфліктів, що може ускладнити контроль та захист інтересів національної безпеки (національна безпека); високий рівень безробіття може призвести до бідності та труднощів для окремих людей і сімей, що може мати серйозні гуманітарні наслідки (гуманітарні проблеми).

Отже, підвищення рівня зайнятості населення України у військових умовах має вирішальне значення для сприяння економічній, соціальній та національній безпеці, а також для вирішення гуманітарних проблем. Важливо, щоб держава та інші зацікавлені сторони віддали пріоритет створенню робочих місць та підтримці зайнятості в ці складні часи.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ВІННИЦЬКОГО ОБЛАСНОГО ЦЕНТРУ ЗАЙНЯТОСТІ

2.1. Характеристика діяльності Вінницького обласного центру зайнятості.

Вінницький обласний центр зайнятості є одним із державних органів, відповідальних за реалізацію політики зайнятості в Україні. На центр покладено завдання з надання послуг з працевлаштування безробітним та вимушено переміщеним особам області.

Вінницький обласний центр зайнятості надає широкий спектр послуг, спрямованих на сприяння працевлаштуванню, зокрема допомогу в пошуку роботи, професійне навчання, консультування щодо тенденцій ринку праці. Центр також надає фінансову підтримку безробітним, наприклад допомогу по безробіттю та субсидії на самозайнятість.

Основні напрямки міжнародної діяльності центру зайнятості: розширення існуючих контактів з іноземними партнерами та іншими установами країн Європи, СНД та ін; співпраця з міністерствами, відомствами, посольствами іноземних країн в Україні та іншими установами й організаціями з питань міжнародної діяльності; удосконалення двостороннього співробітництва; поглиблення співпраці із міжнародними організаціями, такими як: Міжнародна організація праці, Міжнародна організація з міграції, Програма розвитку ООН, Управління Верховного Комісара ООН у справах біженців, Данська рада у справах біженців, USAID тощо; членство у Всесвітній Асоціації Служб Зайнятості з серпня 2003 року.

Вінницький обласний центр зайнятості надає широкий спектр послуг безробітним та вимушено переміщеним особам області: допомога по безробіттю; допомога на поховання у разі смерті безробітного або особи, яка перебувала на його утриманні; професійна підготовка або перепідготовка,

підвищення кваліфікації у закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, на підприємствах, в установах, організаціях; профорієнтація; індивідуальне планування працевлаштування; пошук підходящої роботи та сприяння у працевлаштуванні, у тому числі шляхом організації громадських робіт та інших робіт тимчасового характеру для безробітних у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України; інші послуги, пов'язані із працевлаштуванням, передбачені законодавством; послуги для роботодавців;

Послуги з допомоги в пошуку роботи, які надає центр, включають консультації, оголошення про вакансії та рекомендації щодо стратегій пошуку роботи. Центр також проводить програми професійного навчання: Професійне навчання за дуальною формою освіти, навчання відбувається на майбутньому робочому місці, роботодавець активно включений в процес складання змісту навчання. І найголовніше – дуальна форма передбачає обов'язкове працевлаштування, а це те, що необхідно всім учасникам цього процесу: роботодавцю, безробітному та службі зайнятості; Дистанційне навчання зареєстрованих безробітних; Підвищення конкурентоспроможності осіб на ринку праці; Професійне навчання безпосередньо у роботодавців - замовників кадрів.

Організаційна структура Вінницького обласного центру зайнятості включає такі підрозділи:

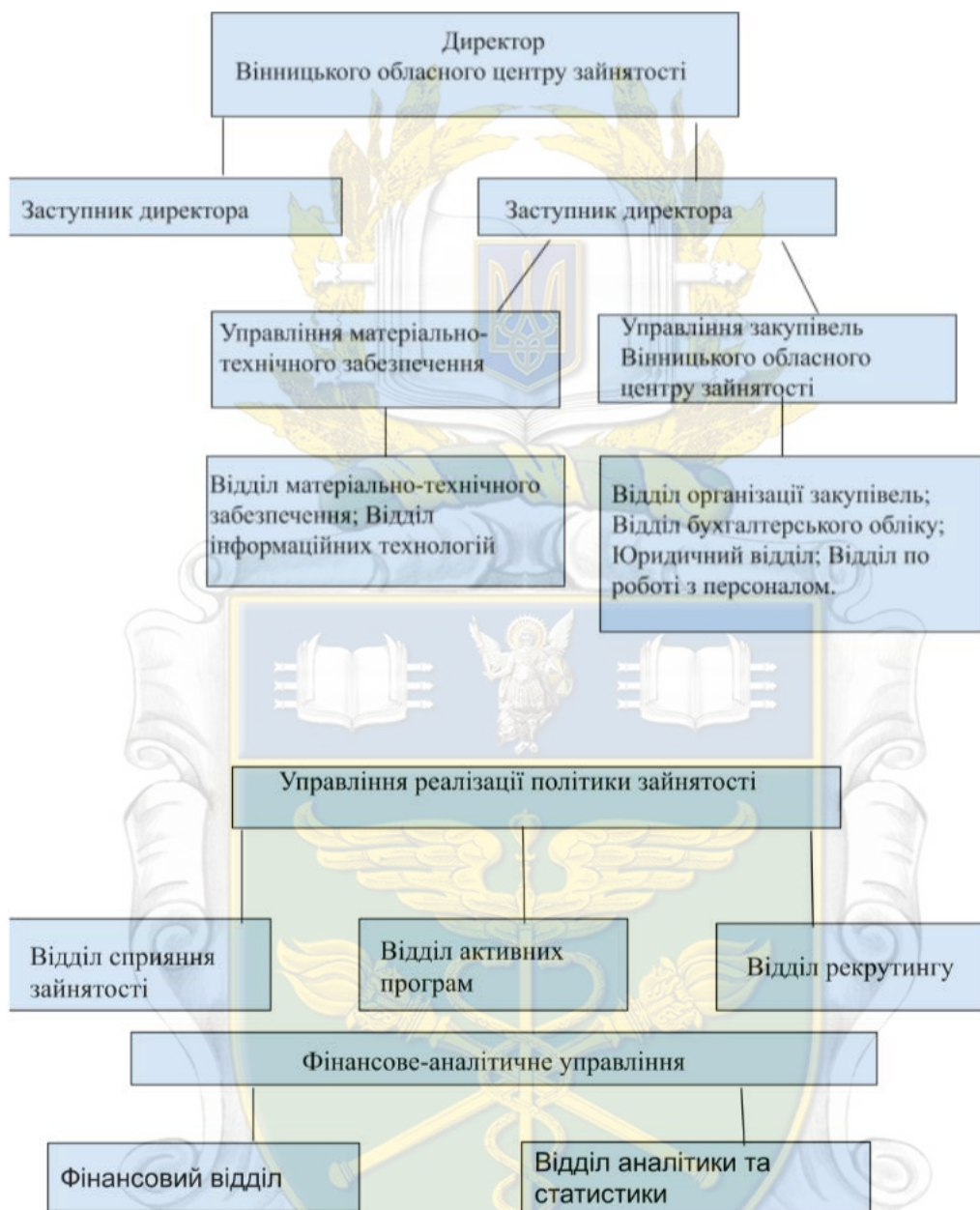

Рис. 2.1. Організаційна структура Вінницького обласного центру зайнятості

Джерело: розроблено автором на основі [12]

Вінницький обласний центр зайнятості (ВОЦЗ) здійснює свою діяльність відповідно до законодавства України та нормативних документів, які регулюють діяльність служб зайнятості. Основним нормативним документом, який визначає функції та повноваження ВОЦЗ, є Закон України

«Про зайнятість населення» від 5 липня 2012 року (зі змінами та доповненнями).

Крім того, центр керується такими нормативними актами: Постанови Кабінету Міністрів України, які стосуються регулювання діяльності служб зайнятості; Накази Міністерства соціальної політики України, що визначають організаційні та функціональні аспекти діяльності ВОЦЗ; Інші нормативні акти та директиви, які регулюють питання працевлаштування, підтримки безробітних, професійної орієнтації та підвищення кваліфікації, Положенням про Державну службу зайнятості (Додаток А).

Вінницький обласний центр зайнятості, зареєстрована 21.01.1991 за юридичною адресою Україна, Вінницька обл., місто Вінниця. Організаційно-правова форма : Державна організація (установа, заклад)

Форма власності: Державна власність / власність територіальних громад

Види діяльності: Діяльність у сфері обов'язкового соціального страхування [46].

2.2. Аналіз надання послуг безробітним та вимушено переміщених осіб Вінницьким обласним центром зайнятості

На сьогодні Вінницький обласний центр зайнятості є активним посередником на ринку праці між роботодавцями та тими, хто шукає роботу. На безоплатній основі надаються послуги із пошуку підходящої роботи та підбору персоналу, послуги з державного соціального страхування на випадок безробіття, а також здійснює виплату матеріального забезпечення у зв'язку з тимчасовою втратою роботи.

Під час воєнного стану, особа, яка знаходиться на території територіальних громад, що знаходяться в зоні проведення воєнних (бойових) дій або перебувають в тимчасовій окупації або оточенні (блокуванні), має можливість звернутися до будь-якого центру зайнятості шляхом використання різних доступних комунікаційних засобів, включаючи електронні, з метою

подання заяви про отримання статусу безробітного. Для визначення допомоги по безробіттю внутрішньо переміщеним особам або особам, які перебувають на тимчасово окупованій території або в зоні бойових дій, і не мають документів, що підтверджують періоди страхового стажу, трудову діяльність, заробітну плату (дохід, грошове забезпечення), використовуються інформація, яка міститься в таких джерелах: Державний реєстр фізичних осіб - платників податків; Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань; Державний реєстр загальнообов'язкового державного соціального страхування; інформаційна система Державної міграційної служби України та Міністерства внутрішніх справ України; Єдина інформаційна база даних про внутрішньо переміщених осіб; податкова звітність за останній звітний період або за IV квартал 2021 року, або річна звітність за 2021 рік.

Умови воєнного стану також впливають на процес пошуку роботи, проте центр зайнятості продовжує здійснювати пошук підходящої роботи зі змінами. Згідно з цими змінами, під час воєнного стану вважається, що підходящою роботою для безробітного або особи, яка шукає роботу, є робота, яка відповідає їх освіті, професії/професіям (спеціальності/спеціальностям), кваліфікації, а також досвіду роботи, набутому протягом їхньої трудової діяльності.

Підбір підходящої роботи здійснюється за місцем звернення особи до центру зайнятості, та не обмежується межами адміністративно-територіальної одиниці, в якій особа зареєстрована як безробітна чи звернулась для пошуку роботи.

Станом на 1 листопада 2022 року послуги Вінницької обласної служби зайнятості отримували 10 тис. зареєстрованих безробітних, що на 23% менше, ніж на відповідну дату минулого року. З них: чоловіки - 3 тис. осіб (або 29%), жінки – 7 тис. осіб (або 71%); 25% зареєстрованих безробітних були у віці до 35 років; 27% – у віці від 35 до 44 років; 28% – у віці від 45 до 55 років; 20% –

понад 55 років; 48% зареєстрованих безробітних мали вищу освіту, 36% – професійно-технічну, 16% – загальну.

Відповідно до щорічних даних Головного управління статистики у Вінницькій області, протягом 2019-2023 рр. зміни в показниках зайнятості населення відбулися як у міських поселеннях, так і в сільській місцевості; як серед жінок, так і серед чоловіків.

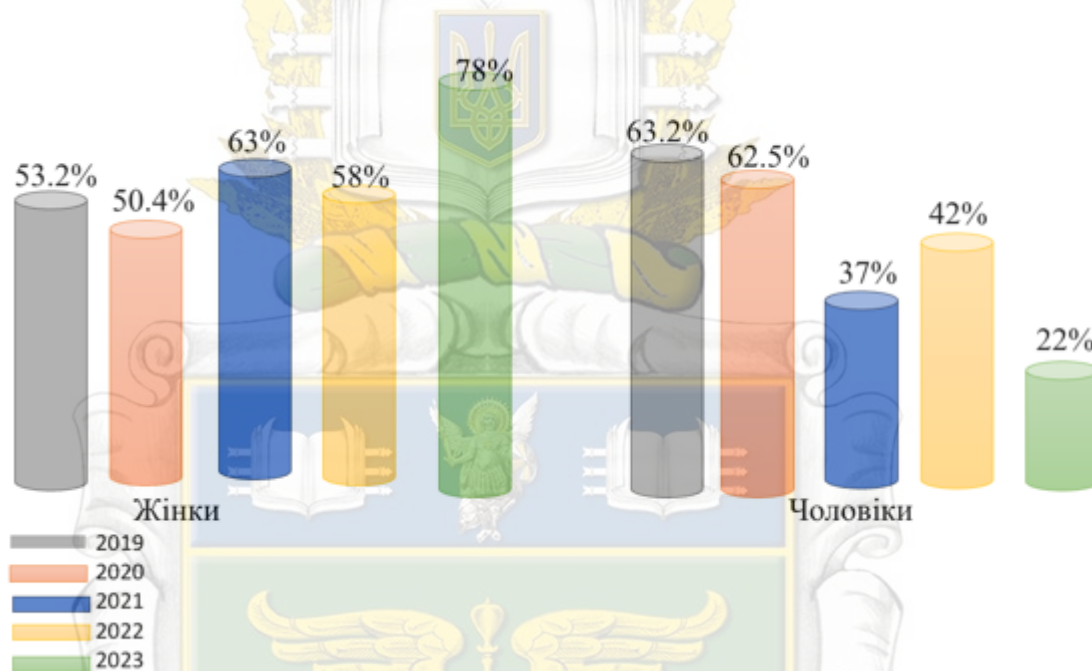

Рис. 2.2. Зайняте населення за статтю

Джерело: розроблено автором на основі [12]

За даними діаграми, можемо зробити висновки, що у 2019 році жінки склали 53,2% від загальної кількості зайнятого населення; у 2020 році цей показник знизився до 50,4%; у 2021 році зріс і становив 63% від загальної кількості.

У 2022 році спостерігалось зменшення до 58%, а за прогностичними даними на 2023 рік відсоток жінок значно збільшився і на сьогодні становить 78% від загальної кількості зайнятого населення.

У 2019 році чоловіки склали 63,2% від загальної кількості зайнятого населення; у 2020 році цей показник трохи знизився і становив 62,5%; в 2021 році спостерігалось суттєве зменшення кількості чоловіків до 37% від загальної кількості зайнятого населення.

У 2022 році цей показник трохи зріс і становив 42%, а за прогнозними даними на 2023 рік кількість чоловіків продовжує зменшуватися і становить 22% від загальної кількості зайнятого населення.

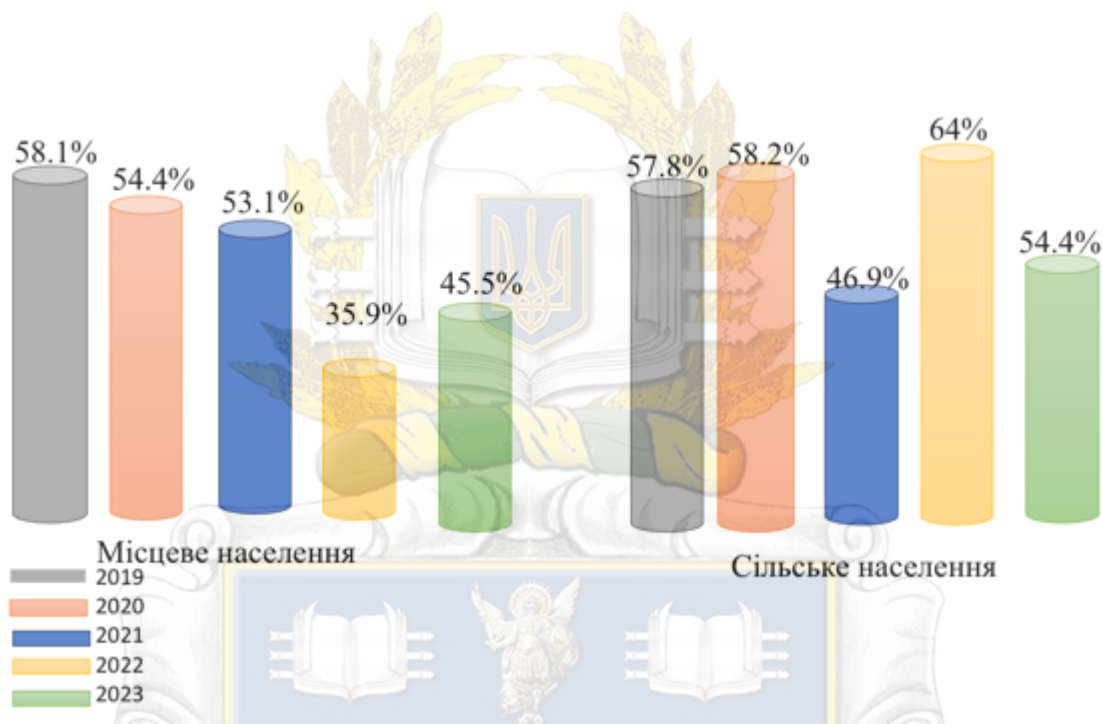

Рис. 2.3. Зайняте населення за місцем проживання

Джерело: розроблено автором на основі [12]

Застосовуючи дані діаграми, ми можемо зробити наступні спостереження:

У міському населенні з 2019 по 2021 рік спостерігається поступове зменшення відсотка зайнятого міського населення, з 58.1% до 53.1%, однак у 2022 році відбувся раптовий спад рівня зайнятості міського населення до 35.9%; У 2023 році відсоток зайнятого міського населення знову збільшився до 45.5%.

У сільському населенні з 2019 по 2020 рік спостерігається невеликий зріст відсотка зайнятого сільського населення, з 57.8% до 58.2%, проте, в 2021 році відбувається значний спад рівня зайнятого сільського населення до 46.9%; У 2022 році показник сільського зайнятого населення відновився і зріс до 64% та у 2023 році відсоток зайнятого сільського населення знову зменшився до 54.4%.

Статтею 7 Закону України «Про загальнообов'язкове державне-соціальне страхування на випадок безробіття» визначено ряд соціальних послуг, які надає Державна служба зайнятості. У таблиці 2.1. наведена інформація Вінницького обласного центру зайнятості щодо отримання послуг, роботи, кількості вакансій тощо.

Таблиця 2. 1 - Динаміка надання послуг Вінницьким обласним центром зайнятості

	2019	2020	2021	2022	2023
Всього отримали послуги	48, 8 тис.	53, 9 тис.	61, 8 тис.	27,9 тис	11,9 тис.
Всього отримали роботу	2 000	1 532	2 885	3 849	2 210
Чисельність безробітних, які проходили профнавчання	156	298	4 658	802	486
Чисельність осіб, які отримували допомогу по безробіттю	21, 9 тис	23,5 тис	26, 7 тис.	25,3 тис.	8 327
Кількість роботодавців, які надавали вакансії	1 200	1 483	6 124	2 025	1 544
Кількість вакансій	2 900	3 604	2 968	5 930	3 758

Джерело : розроблено автором на основі [12]

Для оцінки ефективності діяльності центру зайнятості на основі наданих даних, розглянемо кілька показників і їх зміни з 2019 року до 2023 року:

Кількість отриманих послуг: У 2019 році центр зайнятості надав послуги 48,8 тис. осіб; У 2023 році ця кількість скоротилась до 11,9 тис. Осіб. Зменшення кількості отриманих послуг свідчить про зменшення попиту на послуги центру зайнятості протягом цього періоду. Можливі причини зменшення можуть бути пов'язані з поліпшенням ринку праці, зростанням самозайнятості або зміною попиту на послуги.

Кількість осіб, які отримали роботу: у 2019 році 2 000 осіб знайшли роботу через центр зайнятості; У 2023 році цей показник збільшився до 2 210 осіб. Збільшення кількості осіб, які отримали роботу, свідчить про певний

успіх центру зайнятості у посередництві працевлаштування. Однак, зважаючи на загальне зменшення попиту на послуги центру, варто зрозуміти, чи було досягнуто максимального потенціалу у забезпеченні роботи безробітним.

Чисельність безробітних, які проходили професійну підготовку: у 2019 році 156 осіб пройшли професійну підготовку через центр зайнятості; У 2023 році цей показник збільшився до 486 осіб. Збільшення чисельності безробітних, які проходили професійну підготовку, може свідчити про зростання усвідомлення необхідності підвищення кваліфікації серед безробітних та їхню готовність пройти підготовку для поліпшення своїх можливостей на ринку праці.

Особи, які отримали допомогу по безробіттю: у 2019 році 21,9 тис. осіб отримали допомогу по безробіттю; У 2023 році цей показник зменшився до 8 327 осіб. Зменшення кількості осіб, які отримали допомогу по безробіттю, може говорити про скорочення фінансування цієї допомоги, а якщо порівнювати скільки людей всього отримали послуг у розрізі допомоги по безробіттю, можна зробити висновок, що зменшення кількості осіб, які отримали допомогу по безробіттю може бути і через те, що менше людей звернулось в центр зайнятості.

Кількість роботодавців, що надали вакансії: У 2019 році 1 200 роботодавців надали вакансії через центр зайнятості; У 2023 році цей показник збільшився до 1 544 роботодавців. Збільшення кількості роботодавців, які надають вакансії через центр зайнятості, може свідчити про зростання довіри роботодавців до центру та їхньої готовності співпрацювати з ним у процесі працевлаштування.

Кількість вакансій: у 2019 році було доступно 2 900 вакансій через центр зайнятості; у 2023 році ця кількість збільшилась до 3 758 вакансій. Збільшення кількості вакансій може свідчити про ріст пропозицій роботодавців та збільшення можливостей працевлаштування для безробітних. Це може бути результатом підвищення популярності центру зайнятості серед роботодавців і зростання співпраці з ними.

На основі наданих даних можна зробити припущення, що центр зайнятості продовжує активно працювати з безробітними, надаючи їм послуги, професійну підготовку та посередництво у працевлаштуванні. Зростання кількості осіб, які отримали роботу, збільшення числа роботодавців та доступних вакансій можуть свідчити про певний успіх центру. Однак, зменшення загальної кількості отриманих послуг та зміна числа осіб, які отримали допомогу по безробіттю, варто враховувати при оцінці ефективності його діяльності.

Для більш ефективної оцінки також слід порівняти останні два роки там ми бачимо, що у 2023 році кількість осіб, які отримали послуги від центру зайнятості, скоротилась майже удвічі порівняно з 2022 роком. Це може свідчити про зниження попиту на послуги центру, можливі проблеми з доступом до них або неефективну роботу самого центру. У 2023 році кількість осіб, які отримали роботу через центр зайнятості, зменшилась порівняно з попереднім роком. Це може свідчити про складнішу ситуацію на ринку праці та скорочення можливостей для працевлаштування. Кількість осіб, які проходили професійне навчання, також зменшилась у 2023 році порівняно з 2022 роком. Це може вказувати на зміни в запитах ринку праці та попиту на певні професії. Чисельність осіб, які отримували допомогу по безробіттю, зменшилась значно у 2023 році порівняно з 2022 роком. Це може вказувати на зменшення безробіття в регіоні або на скорочення фінансування цієї допомоги.

Незважаючи на доступність усіх послуг, в області існують значні прогалини в наданні послуг з працевлаштування безробітним та вимушено переміщеним особам. Наприклад, доступ до програм професійного навчання обмежений через брак фінансування та інфраструктури. Крім того, допомога по безробіттю, яку надає центр, є недостатньою, оскільки лише невеликий відсоток безробітних отримує допомогу.

Низька ефективність центру зайнятості може бути пояснена кількома причинами:

Економічна нестабільність: Україна зазнає економічних труднощів, що може впливати на зайнятість та рівень безробіття. Нестабільна економічна ситуація ускладнює завдання центрів зайнятості щодо створення нових робочих місць та працевлаштування безробітних.

Відсутність потужного приватного сектору: Україна стикається з проблемою недостатнього розвитку приватного сектору, який міг би створювати нові робочі місця. Відсутність приватних роботодавців обмежує можливості центру зайнятості щодо працевлаштування безробітних.

Недостатня співпраця з роботодавцями: Вінницький обласний центр зайнятості може мати обмежену співпрацю з роботодавцями, яка ускладнює знаходження вакансій та пропозицію робочих місць. Недостатня взаємодія та довіра між центром зайнятості та бізнес-середовищем можуть бути причиною низької ефективності.

Відсутність актуальної інформації: Інформація про ринок праці, вакансії та потреби роботодавців може бути застарілою або недостатньо актуальною. Це ускладнює відповідність навчання та підготовки безробітних до потреб ринку праці.

Недостатні ресурси: Вінницький обласний центр зайнятості може бути обмежені фінансово, що ускладнює їх здатність надати достатню кількість послуг та підтримки.

Отже, Вінницький обласний центр зайнятості пропонує широкий спектр послуг для тих, хто перебуває безробітним або був вимушено переміщеним у межах області. Ці послуги включають: допомогу у випадку безробіття, включаючи фінансову підтримку; надання допомоги на поховання у разі смерті безробітного або особи, яка перебувала на його утриманні; професійну підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації у професійних, професійно-технічних, фахових, передвищих та вищих навчальних закладах, а також на підприємствах, установах та організаціях; професійну орієнтацію для допомоги вибору найбільш підходящої роботи; індивідуальне планування та підтримку у процесі працевлаштування; пошук роботи та надання допомоги у

працевлаштуванні, включаючи організацію громадських та тимчасових робіт у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України; інші послуги, пов'язані з працевлаштуванням, що передбачені законодавством; послуги для роботодавців.

Незважаючи на доступність усіх послуг, в області існують значні прогалини в наданні послуг з працевлаштування безробітним та вимушено переміщеним особам. Порівнюючи динаміку надання цих послуг за 2 останні роки, бачимо, що центр зайнятості втрачає свою актуальність, адже все менше людей звертаються за допомогою у центр зайнятості.

РОЗДІЛ 3

ТЕХНОЛОГІ ТА МЕХАНІЗМ УДОСКОНАЛЕННЯ РОБОТИ СИСТЕМИ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

3.1. Шляхи вдосконалення напрямків діяльності Вінницького обласного центру зайнятості

Проаналізувавши стан зайнятого населення в Україні в умовах воєнного стану можемо говорити про важливість та необхідність роботи державної служби зайнятості, яка допомагає адаптуватися людям в надскладних умовах сьогодення.

Головним органом держави у галузі зайнятості є Державний центр зайнятості, який співпрацює з відповідними регіональними та базовими центрами зайнятості, а також філіями регіональних центрів. Центр зайнятості виступає як основний посередник між роботодавцями та людьми, які шукають роботу. Звернувшись до центру зайнятості, ви можете скористатися безкоштовними послугами, такими як пошук відповідної роботи, державне соціальне страхування в разі безробіття та отримання виплат при тимчасовій втраті роботи.

Варто відзначити, що всі центри зайнятості працюють за однією схемою надання послуг. Ви можете звернутися до будь-якого центру зайнятості і отримати всі послуги, пов'язані з працевлаштуванням. Важливо зазначити, що центри зайнятості мають єдиної бази даних, що дозволяє знайти роботу не тільки в районі чи області, а й по всій країні.

Центри зайнятості співпрацюють з різними донорами, а також міжнародними та національними партнерами, що створює можливість для наявності різноманітних додаткових пропозицій у сфері зайнятості на місцевому рівні.

Однією з таких можливостей є програма «єРобота», яка розпочала свою роботу 1 липня. Ця програма надає можливість отримати безповоротний грант для відкриття власного бізнесу. Заявку на отримання гранту від держави можна подати через портал «Дія». За допомогою цих коштів можна буде придбати обладнання, закупити сировину або оплатити оренду приміщення для свого підприємства.

Наразі у Вінницькій області та Вінницькій територіальній громаді розроблено ряд програм спрямованих на покращення соціальної, економічної сфери зайнятості населення та інших важливих напрямків.

Програма Регіональний розвиток до 2027: передбачає швидке завершення адміністративно-територіальної реформи та регіональний розвиток, у тому числі розвиток людських ресурсів, створення нових високотехнологічних наукомістких та інноваційних підприємств як в промисловому, так і в аграрному секторах економіки. Важливим напрямом активізації інвестиційних потоків в область є розробка, пропагування та реалізація інвестиційних та інвестиційно-інноваційних проєктів. Головні цілі програми: створення системи забезпечення найкращих інтересів отримувачів соціальних послуг; утворення оптимальної мережі суб'єктів, що надають соціальні послуг; розвиток механізмів фінансування надавачів соціальних послуг; розвиток кадрового потенціалу соціальної сфери.

Програма економічного і соціального розвитку Вінницької області на 2023 рік: Головною метою Програми є забезпечення активізації економічної діяльності шляхом створення необхідних умов для структурних зрушень в економіці, сприяння вирішенню гострих соціальних проблем населення області, розвитку малого та середнього бізнесу, підвищення зайнятості населення, ефективного використання внутрішніх зовнішніх можливостей територіальних громад. Ціль програми: оновлення промислового виробництва як основа економічного зростання регіону - виконання мобілізаційних завдань та державного оборонного замовлення з метою посилення обороноздатності країни; виконання Програми Уряду з переміщення підприємств з територій,

що наближені або знаходяться у зоні бойових дій, в безпечні регіони України; інтеграція релокованих підприємств в промисловий комплекс області, налагодження партнерських контактів та створення нових зв'язків між українськими компаніями, формування ланцюгів постачання, створення спільних нових продуктів; підтримка інтересів вітчизняного товаровиробника, участь підприємств області в грантових програмах з модернізації основних фондів та впровадження передових технологій виробництва для підвищення конкурентоспроможності товарів та послуг; стимулювання розвитку імпортозаміщення і реалізація внутрішнього потенціалу у виробництві промислової продукції для збуту на внутрішньому і зовнішньому ринках; сприяння розбудові в області інноваційної інфраструктури (технопарків, бізнес-інкубаторів, науково-технологічних центрів тощо), яка відповідає сучасним ринковим вимогам та дає можливість створення власних інноваційних продуктів і технологій цивільного і оборонного призначення; розбудова логістичної та складської інфраструктури через будівництво нових логістично-вантажних хабів, захищених сховищ нафтопродуктів, спеціалізованих складських приміщень; сприяння розвитку індустріальних парків як потужного інструменту швидкого відновлення промисловості та майданчика для швидкої релокації виробництв з зони бойових дій: промоція інвестиційних можливостей області через інвестиційний портал vininvest.gov.ua, розширення функціоналу інвестиційного порталу області за допомогою використання геоінформаційних технологій; стимулювання залучення інвестицій у пріоритетні сектори економіки регіону шляхом вивчення наявних ресурсів та потреб громад в інвестиціях; покращення ефективності роботи Агенції регіонального розвитку Вінницької області з метою сприяння комунікаціям із зовнішніми партнерами, бізнес - суб'єктами, донорами, які готові інвестувати у регіон.

Програма розвиток малого та середнього бізнесу передбачає: надання інформаційно-консультативної підтримки суб'єктів малого середнього підприємництва: створення у територіальних громадах області сприятливих

умов ведення бізнесу, в тому числі шляхом встановлення диференційованих ставок місцевих податків і зборів, вдосконалення правового регулювання господарських відносин; підтримка ефективного конструктивного діалогу між бізнесом та владою; сприяння можливій участі суб'єктів малого і середнього підприємництва у державних програмах фінансової підтримки, розширення доступу до фінансово-кредитних ресурсів; створення нових центрів надання адміністративних послуг та забезпечення їхнього ефективного функціонування, збільшення кількості видів послуг у центрах надання адміністративних послуг; надання підтримки у вигляді гранту в рамках проведення конкурсу бізнес-планів для підприємців початківців (стартапи); сприяння проведенню освітніх заходів, спрямованих на підвищення фахового рівня, знань та навичок необхідних для здійснення підприємницької діяльності: підвищення позитивного іміджу підприємців.

Проаналізувавши зміст програм, що діють у Вінницькій області можемо запропонувати наступні заходи щодо покращення рівня зайнятості населення в умовах воєнного стану.

Розвиток інформаційних технологій: запровадження сучасних інформаційних систем та електронних платформ для обміну інформацією між центром зайнятості, роботодавцями та безробітними. Це дозволить забезпечити ефективніше спілкування та взаємодію, швидше реагувати на потреби ринку праці та забезпечити ширший доступ до вакансій та послуг.

Розширення професійного навчання та підвищення кваліфікації: розробка та реалізація програм професійного навчання, орієнтованих на актуальні потреби ринку праці. Співпраця з роботодавцями для визначення пріоритетних галузей та навичок, а також залучення фахівців для проведення курсів та тренінгів.

Розробка програм підтримки для роботодавців: створення програм та ініціатив, спрямованих на привертання нових роботодавців до співпраці з центром зайнятості. Надання консультацій, підтримки та фінансових заохочень для роботодавців, які пропонують робочі місця для безробітних.

Партнерство з освітніми установами: встановлення співпраці з навчальними закладами, коледжами та університетами для підготовки студентів до вимог ринку праці, організації стажувань та практик для молоді, а також оновлення навчальних програм відповідно до потреб роботодавців.

Проактивний підхід до підтримки безробітних: активне залучення безробітних до участі в програмах підтримки та розвитку, наприклад, пошук робочих місць за індивідуальною програмою, надання консультацій щодо пошуку роботи, підтримка при підготовці резюме та інтерв'ю.

Маркетинг та просування послуг: розробка стратегії маркетингу та просування послуг центру зайнятості серед населення, роботодавців та інших зацікавлених сторін. Залучення ЗМІ, соціальних мереж та інших каналів комунікації для підвищення обізнаності про послуги центру та можливості працевлаштування.

3.2. Оцінка ефективності запропонованих заходів покращення діяльності Вінницького обласного центру зайнятості

Регулювання ринку праці залишається важливим напрямом розвитку економіки кожного регіону та територіальної громади, оскільки цей процес є необхідним та безпосередньо впливає на розширення зайнятості, підвищення добробуту та якості життя населення. Основна мета діяльності полягає у забезпеченні конкретних заходів щодо активного сприяння зайнятості незайнятого населення, підвищення на ринку праці конкурентоспроможності окремих категорій населення шляхом їх професійної підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації, створення умов для максимального залучення безробітних до тимчасової зайнятості та самозайнятості.

Таблиця 3. 1 - Кількість осіб залучених до програм професійного

навчання

	2019	2020	2021	2022	2023
Кількість осіб, охоплених профорієнтаційними послугам	35345	38198	34336	27759	12657
Отримали ваучери на навчання	0	0	0	2	28
Чисельність безробітних, які проходили профнавчання	156	298	4 658	802	486
Кількість роботодавців, які надавали вакансії	1 200	1 483	6 124	2 025	1 544

Джерело: розроблено автором на основі [12]

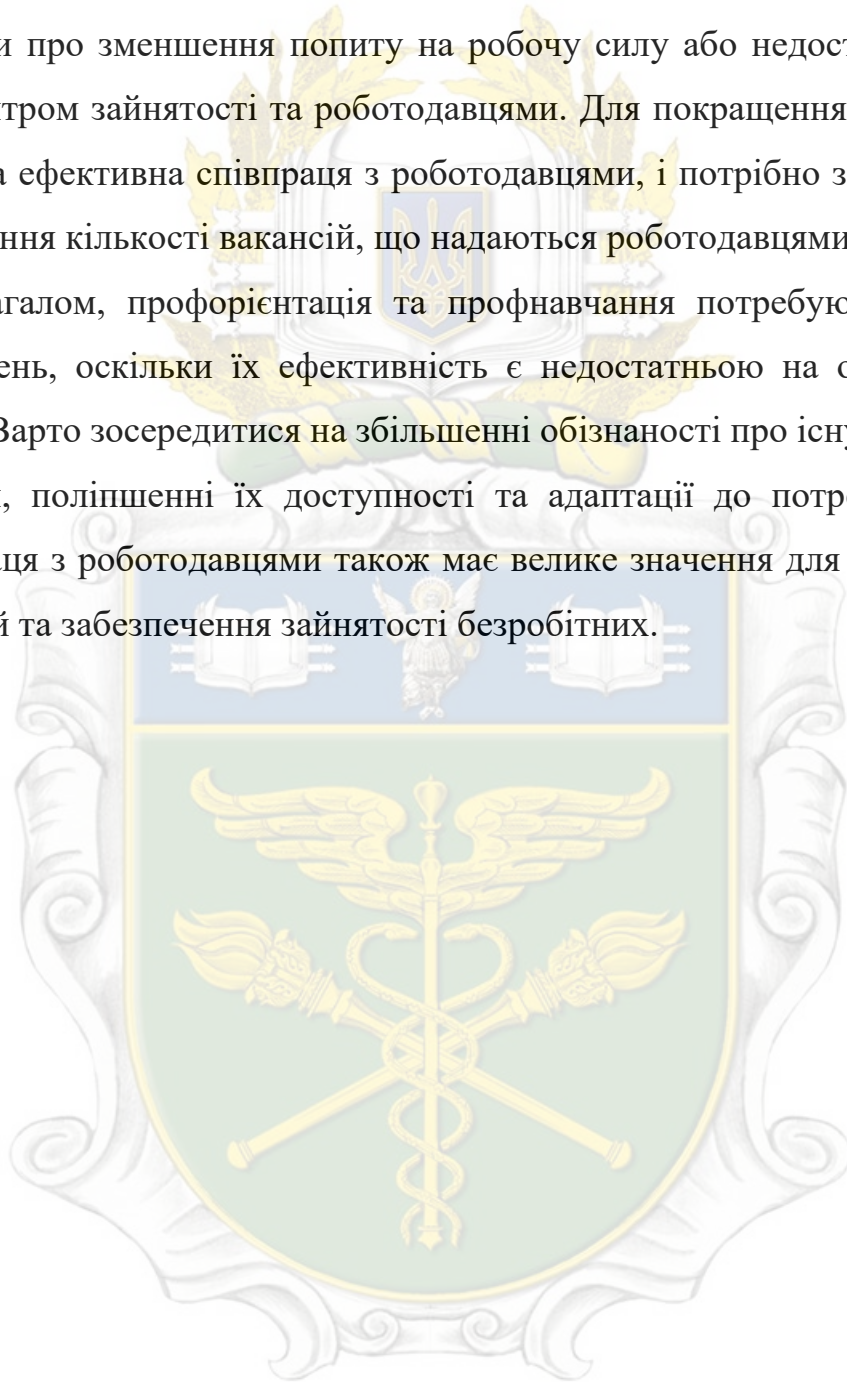
За даними Вінницького обласного центру зайнятості кількість осіб, охоплених профорієнтаційними послугами: 2019 - 35 345 осіб; 2020 - 38 198 осіб; 2021 - 34,336 осіб; 2022 - 27,759 осіб; 2023 - 12,657 осіб. Загальна кількість осіб, які отримали профорієнтаційні послуги, зменшилася з 2019 до 2023 року. Це може свідчити про зменшення потреби у профорієнтації або про недостатню привабливість цих послуг для безробітних. Ефективність профорієнтаційних послуг потребує перегляду і можливого покращення.

Кількість людей, які отримали ваучери на навчання: 2019 - 0 осіб; 2020 - 0 осіб; 2021 - 0 осіб; 2022 - 2 особи; 2023 - 28 осіб. Кількість людей, які отримали ваучери на навчання, дуже низька. Це може свідчити про недостатню популярність або доступність програми ваучерів.

Чисельність безробітних, які проходили профнавчання: 2019 - 156 осіб; 2020 - 298 осіб; 2021 - 4,658 осіб; 2022 - 802 особи; 2023 - 486 осіб. Кількість безробітних, які проходили профнавчання, зростала впродовж 2019-2021 років, але зменшилася в 2022-2023 роках. Це може свідчити про недостатню доступність профнавчання або про недостатню відповідність професій, для яких надаються навчальні курси, потребам роботодавців.

Кількість роботодавців, які надавали вакансії: 2019 - 1200 роботодавців; 2020 - 1484 роботодавці; 2021 - 6124 роботодавці; 2022 - 2025 роботодавці; 2023 - 1544 роботодавці. Кількість роботодавців, які надавали вакансії, зростала з 2019 по 2021 рік, але зменшилася в 2022-2023 роках. Це може свідчити про зменшення попиту на робочу силу або недостатню співпрацю між центром зайнятості та роботодавцями. Для покращення рівня зайнятості важлива ефективна співпраця з роботодавцями, і потрібно знайти шляхи для збільшення кількості вакансій, що надаються роботодавцями.

Загалом, профорієнтація та профнавчання потребують перегляду та покращень, оскільки їх ефективність є недостатньою на основі наведених даних. Варто зосередитися на збільшенні обізнаності про існуючі програми та послуги, поліпшенні їх доступності та адаптації до потреб роботодавців. Співпраця з роботодавцями також має велике значення для створення нових вакансій та забезпечення зайнятості безробітних.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Рівень зайнятості населення України в умовах воєнного стану - відсоток населення працездатного віку, зайнятого в період військового контролю чи надзвичайного стану.

Основні проблеми, що вплинули на зайнятість в країні, включають: конфлікт на Сході України у 2014 році, одним з основних способів, яким конфлікт на сході України вплинув на рівень зайнятості населення, є так зване "економічне занепадання" в окремих районах та містах, що перебувають у зоні конфлікту; Пандемія COVID-19, введені обмежувальні заходи, такі як карантинні заходи та обмеження переміщення, спричинили зупинку багатьох галузей економіки; Повномасштабна війна в Україні, бойові дії призвели до знищення та пошкодження багатьох підприємств, заводів, інфраструктури та інших об'єктів, що призводить до значних втрат робочих місць.

Вінницький міський та обласний центр зайнятості продовжують працювати за можливістю у звичайному режимі, приймати громадян та надавати послуги, працюючи за новими змінами у законах. Наразі у людей з'явилась можливість подавати на статус безробітного та виплати по безробіттю - онлайн, а громадяни, що знаходяться у зоні бойових дій, мають можливість зв'язуватись з центром зайнятості, будь яким, зручними способом. Отримання статусу та виплат здійснюється за спрощеним режимом, що безумовно є плюсом для людей.

На основі наданих даних про зменшення кількості отриманих послуг, збільшення кількості осіб, які отримали роботу, збільшення чисельності осіб, які проходили професійну підготовку та зменшення кількості осіб, які отримали допомогу по безробіттю можна зробити припущення, що центр зайнятості продовжує активно працювати з безробітними, надаючи їм послуги, професійну підготовку та посередництво у працевлаштуванні. Зростання кількості осіб, які отримали роботу, збільшення числа роботодавців та доступних вакансій можуть свідчити про певний успіх центру. Однак,

зменшення загальної кількості отриманих послуг та зміна числа осіб, які отримали допомогу по безробіттю, варто враховувати при оцінці ефективності його діяльності.

Незважаючи на доступність усіх послуг, в області існують значні прогалини в наданні послуг з працевлаштування безробітним та вимушено переміщеним особам. Наприклад, доступ до програм професійного навчання обмежений через брак фінансування та інфраструктури. Крім того, допомога по безробіттю, яку надає центр, є недостатньою, оскільки лише невеликий відсоток безробітних отримує допомогу.

Державна служба зайнятості є тією установою, яка може і повинна підтримувати людей під час кризових моментів на ринку праці, зокрема поєднуючи цифрові рішення з послугами персонального консультування та посередництва в працевлаштуванні. Постійний розвиток, запровадження нових сервісів та модернізація технологічних процесів забезпечують здатність служби зайнятості надійно виконувати покладені на неї завдання.

Запровадження інституту консультанта роботодавця, системи управління результативністю роботи та відповідних показників оцінки, системи моніторингу ефективності надання послуг клієнтам Державної служби зайнятості стало б корисним у роботі як з особами, що шукають роботу, так і з роботодавцями.

Основні пріоритети в роботі Державної служби зайнятості:

запровадження нових та результативна реалізація вже діючих активних програм сприяння зайнятості населення. Серед них – професійне навчання ветеранів війни – учасників бойових дій на короткотермінових курсах;

подальша цифровізація послуг та сервісів служби;

продовження реалізації програми щодо надання мікрогрантів на створення або розвиток власної справи;

подальша участь в «Армії відновлення». Адже кожен своєю працею також наближають нашу перемогу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кодекс законів про працю України від 10 грудня 1971 року: із змінами згідно з Законами України « Про правовий режим воєнного стану» URL: <https://ips.ligazakon.net/>
2. Закон України « Про зайнятість населення» від 2013 року: із внесеними змінами від 21 вересня 2022 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17#>
3. Закон України «Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю» <https://zakon.rada.gov.ua/l>
4. Закон України « Про внесення змін до деяких законів України щодо надання соціальних послуг у разі введення надзвичайного або воєнного стану в Україні або окремих її місцевостях» від 27 квітня 2022 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2193-20#Text>
5. Постанова Кабінету Міністрів України « Про обчислення середньої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням» від 26 вересня 2001 р. № 1266 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1266-2001-%D0%BF#Text>
6. Постанова Кабінету Міністрів України « Деякі питання реєстрації, перереєстрації безробітних та ведення обліку осіб, які шукають роботу, нарахування та виплати допомоги по безробіттю на період дії воєнного стану» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/334-2022-%D0%BF#>
7. Розпорядження Кабінету Міністрів України « Про затвердження переліку адміністративно-територіальних одиниць, на території яких надається допомога застрахованим особам в рамках Програми “єПідтримка”» від 6 березня 2022 р. № 204-р URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1266-2001-%D0%BF#Text>

8. Ачкасова О. Аутсорсинг персоналу в сучасних умовах функціонування підприємств. Економіка та суспільство. 2023. No 49. URL:<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2305/2226>.
9. Ачкасова О. Розвиток соціального підприємництва в Україні в умовах воєнного стану. Економіка та суспільство. 2022. No 37. URL:<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1217/1172>.
10. Аналітична записка МОП URL: <https://ukraine.un.org>
11. Белінська Я. В., Коляда О. В. Фінансування розвитку економіки України за рахунок іноземних інвестицій: проблеми і перспективи. Інфраструктура ринку. 2023. No Вип. 71. С. 8–13. URL:http://www.marketinfr.od.ua/journals/2023/71_2023/4.pdf.
12. Вінницький обласний центр зайнятості, статистична інформація URL: <https://vin.dcz.gov.ua/>
13. Білоус С., Новотний С. Проблеми інвестування регіонального АПК в умовах воєнного часу. Економіка та суспільство. 2023. No 48. URL:<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2238/2161>.
14. Бортнік С. М., Вознюк Ю. С. Особливості розвитку та мотивація підприємництва в умовах військового стану. Інфраструктура ринку. 2023. No Вип. 70. С. 54–62. URL:http://www.marketinfr.od.ua/journals/2023/70_2023/12.pdf.
15. Горват Т. Ю. Механізм державного регулювання економіки у сучасних умовах. Інфраструктура ринку. 2022. No Вип. 68. С. 212–217. URL:http://www.market-infr.od.ua/journals/2022/68_2022/39.pdf.
16. Грідін О. Актуальні проблеми, сучасні тенденції та основні напрями подолання безробіття в Україні. Економіка та суспільство. 2022. No 38. URL:<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1296/1250>.
17. Гуренко Т. Облік оплати праці та трудові відносини у воєнний період. Економіка та суспільство. 2022. No 36. URL:<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1153/1111>.

18. Дикань В., Фролова Н. Напрями та інструменти державної підтримки розвитку малого та середнього бізнесу в Україні у воєнний час. Економіка та суспільство. 2022. No 38. URL:<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1309/1263>
19. Державна служба статистики України URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
20. Державна служба зайнятості URL: <https://www.dcz.gov.ua/>
21. Економічні підсумки для України 2022 URL: <http://www.ier.com.ua/>
22. Єдиний портал вакансій URL: <https://jobportal.dcz.gov.ua>
23. Звіт Міжнародної організації праці URL: <https://geneva.mfa.gov.ua/>
24. Копчак Ю., Слюсаренко К., Чумаков К. Сучасні виклики до менеджменту підприємств та організацій в Україні: врахування зарубіжного досвіду у вітчизняній практиці. Економіка та суспільство. 2023. No 48. URL:<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2286/2207>.
25. Мартинович Н., Лешенко П. Розбудова територій пріоритетного розвитку: методичний концепт. Економіка та суспільство. 2022. No 36. URL:<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1147/1105>.
26. Маршук Л., Мовчан Д., Покойовий О. Особливості фінансової системи в умовах воєнного стану. Економіка та суспільство. 2022. No 37. URL:<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1228/1183>.
27. Мельник Т. Ю. Державна підтримка та стимулювання розвитку бізнесу в Україні під час дії воєнного стану. Економіка, управління та адміністрування. 2022. No 2(100). С. 3–11. URL: <http://ema.ztu.edu.ua/article/view/261787>.
28. Нескородева І. І., Ян Б. Загрози та перспективи відновлення підприємницької активності в Україні в воєнний та післявоєнний період. Інфраструктура ринку. 2022. No Вип. 68. С. 134–139. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2022/68_2022/25.pdf.

29. Ніколаєць К. М., Ожелевська Т. С. Матеріальні чинники зовнішньої трудової міграції. Економіка та держава. 2022. No 5. С. 37–43. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/5_2022/7.pdf.
30. Олійник О. В., Ксендзук В. В. Державне управління зовнішньоторговельною діяльністю країни в умовах воєнного стану. Економіка, управління та адміністрування. 2022. No 4(102). С. 50–60. URL: <http://ema.ztu.edu.ua/article/view/272284>.
31. ООН URL: <https://ukraine.un.org/uk/about/un-entities-in-country>
32. Перегудова Т. Соціально-трудова інклюзія: теоретичні основи визначення. Економіка та суспільство. 2022. No 37. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1223/1178>.
33. Перегудова Т. В. Наслідки війни в Україні для національного ринку праці та напрями підтримки зайнятості. Проблеми економіки. 2022. No 2. С. 184–191. URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2022-2_0-pages-184_191.pdf.
34. Петренко О. Державне регулювання грошового обороту та грошового ринку в умовах воєнного стану. Економіка харчової промисловості. 2022. Т. 14, No 3. С. 25–31. URL: <https://journals.ontu.edu.ua/index.php/fie/article/view/2358/2557>.
35. Пронько Л. М. Економічні засади формування зайнятості населення в сільськогосподарському виробництві. Економіка та держава. 2022. No 5. С.73–78. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/5_2022/13.pdf.
36. Рисін В. В., Шах О. М. Напрями забезпечення фінансової стабільності банківського сектору в умовах воєнного стану. Інфраструктура ринку. 2022 No Вип. 69. С. 206–213. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2022/69_2022/39.pdf.
37. Руденко Н. В., Лісогор, Л С. Оцінка структурних змін зайнятості на регіональних ринках праці. Економіка, управління та адміністрування. 2021. No 4(98). С. 3–9. URL: <http://ema.ztu.edu.ua/article/view/249611>

38. Сафонік Н., Богомол К. Загальні аспекти застосування гендерно орієнтованого підходу у сфері трудових відносин та підприємницькій діяльності. Економіка та суспільство. 2022. No 35. URL:<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1065/1022>.

39. Семеніхін М. Обліково-аналітичне забезпечення управління розрахунковими операціями підприємств електронної комерції. Економіка та суспільство. 2023. No 48. URL:<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2274/2197>.

40. Семенча І. Є., Ковальов М. С. Макроекономічний аналіз ефективності регулювання економіки України: ретроспектива та сучасний фінансово-економічний стан. Проблеми економіки. 2022. No 2. С. 66–75. URL:https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2022-2_0-pages-66_75.pdf.

41. Суспільне новини URL: <https://suspilne.media/>

42. УНІАН URL: <https://www.unian.ua/>

43. Чалюк Ю. Глобальні соціально-економічні наслідки російсько-української війни. Економіка та суспільство. 2022. No 37. URL:<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1224/1179>.

44. Чернишова О., Чорновол А., Мирончук В. Функціонування фінансового сектору України в умовах воєнного стану. Економіка та суспільство. 2022. No 38. URL:<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1304/1257>.

45. Шпикуляк О., Алексеева О., Мазур К., Ксенофонтова К., Суховій А. Концептуалізація інституційної ролі підприємництва у формуванні механізму зайнятості населення для сталого розвитку сільських територій. Аграрна економіка. 2022. Т.15, No 3-4. С. 75–84. URL:[http://agrarianeconomy.lnau.edu.ua/images/docs/ae_2022_15_3-4/AE-15_3-](http://agrarianeconomy.lnau.edu.ua/images/docs/ae_2022_15_3-4/AE-15_3-4)

46. You control URL: <https://youcontrol.com.ua/>